

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 50 hallituksen esityksen johdosta laiksi velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 118 laiksi velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan valiokuntaan 26 päivänä helmikuuta 1985 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Puolanteen ym. lakialoitteen n:o 10 laiksi velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, 31 päivänä toukokuuta 1985 valiokuntaan lähetetyn ed. Jyrkilän ym. lakialoitteen n:o 62 laiksi velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain kumoamisesta, 1 päivänä lokakuuta 1985 valiokuntaan lähetetyn ed. Almgrenin ym. lakialoitteen n:o 81 laiksi velkojen korkojen vähennysoikeudesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta sekä 29 päivänä maaliskuuta 1985 valiokuntaan lähetetyt ed. Kietäväisen ym. toivomusaloitteen n:o 79 korkokulujen omavastuuosuuksien poistamisesta verotuksessa, ed. Louekosken ym. toivomusaloitteen n:o 96 lainojen korkojen vähennyksen saattamisesta tulon sijasta verosta tehtäväksi, ed. Paavilaisen ym. toivomusaloitteen n:o 112 korkokulujen ja sairauskulujen omavastuuosuuksien poistamisesta verotuksessa, ed. Peltolan ym. toivomusaloitteen n:o 116 esityksen valmistelusta asuntolainojen korkojen vähennyskelpisuuden muuttamiseksi, ed. Pietikäisen ym. toivomusaloitteen n:o 119 korkokulujen ja sairauskulujen omavastuuosuuden poistamisesta, ed. Skölin ym. toivomusaloitteen n:o 134 korko- ja sairauskulujen omavastuuosuuksien poistamisesta verotuksessa ja ed. Vepsäläisen ym. toivomusaloitteen n:o 167 korko- ja sairauskulujen omavastuuosuuksien poistamisesta.

Velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain mukaan vero-

velvollisella on oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää rajoituksitta korot, jotka kohdistuvat elinkeino- tai muuhun ansiotoimintaan sekä maatilatalouteen. Lisäksi verovelvollinen tai puoliso voi vähentää velkojen korkoja yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään voi sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimiseksi ja perusparantamiseksi otetun velan korkojen lisäksi muita korkoja enintään 10 000 markkaa. Luonnollisen henkilön, puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan jakamattoman kuolinpesän muista kuin elinkeino- tai ansiotoimintaan sekä maatilatalouteen tai muuhun kiinteistöön kuin omaan asuntoon kohdistuvien velkojen koroista on vuodelta 1985 toimitettavassa verotuksessa sovellettavan väliaikaisesti voimassa olevan lain mukaan vähennyskelpoista kuitenkin vain 600 markan ylittävä määrä. Tämä omavastuuosuus otetaan huomioon myös vähennyskelpoisten korkojen ylärajaa laskettaessa siten, että korkojen suurin sallittu vähennysmäärä on tosiasiaa 24 400 markkaa.

Hallitus ehdottaa, että kuluvalta vuodelta väliaikaisesti sovellettavaa omavastuuosuutta sovellettaisiin saman sisältöisenä myös vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa.

Lakialoitteeseen n:o 10 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan verotuksessa ei sovellettaisi korkojen omavastuuosuutta. Tämän lisäksi vähennyskelpoisten korkojen 25 000 markan ylärajaa korotettaisiin 2 000 markalla jokaista perheen alaikäistä lasta kohden.

Lakialoitteeseen n:o 62 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annettu laki kumotaisiin.

Lakialoitteeseen n:o 81 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan korkojen vähentämisessä ei sovellettaisi korkojen omavastuuosuutta.

Toivomusaloitteessa n:o 79 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus

ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin korkokulujen omavastuuosuuksien poistamiseksi verotuksessa kokonaan.

Toivomusaloitteessa n:o 96 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin valtionverotuksessa tehtävän korkovähennyksen muuttamiseksi siten, että tulosta tehtävän vähennyksen sijasta vähennys myönnettäisiin verosta niin, että verovelvollinen saisi vähentää valtion tuloverosta 30 prosenttia maksamiensa korkojen määrästä, kuitenkin enintään 8 100 markkaa.

Toivomusaloitteessa n:o 112 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus valmistelee esityksen korkojen vähennysoikeuden muuttamiseksi niin, että verovähennysoikeus rajoitetaan ensimmäisen omistusasunnon ostajiin ja niihin asunnonvaihtajiin, joille vaihto on välttämätön kohtuullisen asumistason saavuttamiseksi tai työn, opiskelun tms. syyn vuoksi, ja että hallitus tekisi esityksen näin kertyvien tulojen osoittamisesta asumistuen ja valtion asuntolainojen parantamiseen ja laajentamiseen.

Toivomusaloitteessa n:o 119 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus valmistelee esityksen korkojen vähennysoikeuden muuttamiseksi niin, että verovähennysoikeus rajoitetaan ensimmäisen omistusasunnon ostajiin ja niihin asunnonvaihtajiin, joille vaihto on välttämätön kohtuullisen asumistason saavuttamiseksi tai työn, opiskelun tms. syyn vuoksi, ja että hallitus tekisi esityksen näin kertyvien tulojen osoittamisesta asumistuen ja valtion asuntolainojen parantamiseen ja laajentamiseen.

Toivomusaloitteessa n:o 134 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi vuoden 1986 valtion tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä toimiin korkokulujen ja sairauskulujen omavastuuosuuksien poistamiseksi verotuksessa kokonaan.

Toivomusaloitteessa n:o 167 ehdotetaan edus-

kunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus valmistellessaan valtion vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitystä ryhtyisi toimiin korko- ja sairauskulujen omavastuuosuuksien poistamiseksi verotuksessa.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän, voidaanko korkovähennyksen omavastuuosusjärjestelmää kehittää nykyistä omavastuuosuutta sosiaalisemmaksi siten, että vähennys tähänastista paremmin ottaisi huomioon asianomaisen verovelvollisen veronmaksukyyn. Valiokunta katsoo, että omavastuuosuutta koskevan säännösten kehittäminen tulisi toteuttaa osana marginaaliverouudistusta, jolloin voidaan oikeudenmukaisella tavalla ottaa huomioon verovelvollisten veronmaksukyyn vaikuttavat seikat sekä valtion fiskaliset tarpeet.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 10, 62 ja 81 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 79, 96, 112, 116, 119, 134 ja 167 hylättäisiin.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Alppi, Impiö, Joutsenlahti, Linna, Malm, Martikainen,

nen, Poutanen, Rosnell, Rönholm, Surakka, Tenhiälä ja Vainio (osittain) sekä varajäsenet Hietala, Lahti-Nuuttila, Manninen, Rusanen, Sasi ja Vepsäläinen.

Vastalauseita

I

Hallitus esittää, että luonnollisen henkilön muuhun kuin elinkeinotoimintaan, maatilatalouteen tai muuhun ansiotoimintaan kohdistuvien velkojen korkojen vähentämisoikeutta rajoittava omavastuuosuus säilytettäisiin edelleen 600 markassa ja suurin sallittu vähennysmäärä pidettäisiin alennettuna 24 400 markassa.

Kokoomus hämmästelee hallituspuolueiden käyttäytymistä. Sosialidemokraatit ovat vaatineet omavastuuosuuden poistamista. Keskustapuolue on vaatinut omavastuuosuuden poistamista. Suomen Maaseudun Puolue on vaatinut omavastuuosuuden poistamista. Kaikkien lupaustensa ja päätöstensä vastaisesti hallituspuolueet kuitenkin esittävät edelleen omavastuuosuuden säilyttämistä. Kun myös opposition suuret puolueet kokoomus ja SKDL ovat omavastuuosuutta vastaan ja sitä myös teoissa, on hämmästyttävää, ettei edes eduskunnassa hallituksen esityksiin ole saatu muutosta.

Kokoomus vastustaa ehdottomasti velkojen korkojen omavastuuosuuden säilyttämistä ja vaatii, että velkojen korkojen vähennysoikeuden enimmäisraja tulee saattaa riippuvaiseksi perheen koosta.

Kokoomuksen mielestä kohtuutasoinen asuminen kuuluu ihmisen perusoikeuksiin. Tästä syystä yhteiskunnan tulee tukea varsinkin nuorten per-

heiden asunnon hankintaa myös korkovähennysoikeudella. Omavastuuosuuden säilyttäminen merkitsee kokoomuksen mielestä verotuksen kohdistamista väärin ihmisiin.

Hallitus vihdoin myös esityksensä perusteluissa tunnustaa omavastuuosuuden verotusta monimutkaistavan vaikutuksen. Verotuksessa joudutaan edelleen vähennyskuitit verovalmistelussa laskemaan ja erityisiä vaikeuksia aiheutuu korkojen ja omavastuuosuuden kohdentamisesta eri tulolajeihin.

Velkojen korkojen vähennysoikeuden enimmäismääräksi säädettiin vuonna 1980 25 000 markkaa. Mikäli enimmäismäärää olisi korotettu inflaation nousua vastaavalla tasolla, pitäisi vähennyksen enimmäismäärän olla vuonna 1986 noin 42 000 markkaa. Edes inflaation huomioon ottaminen ei riittäisi, koska 1980-luvun alkupuolella asuntojen hinnat nousivat erittäin nopeasti. Myös pitkäaikaisten asuntolainojen tullessa markkinoille on nimellinenkin asuntolainojen korkotasou noussut. Näin ollen kohtuuttomana ei voida pitää ratkaisua, jolla vähitellen korkojen vähennysoikeuden ylärajaa myös maltillisesti nostetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (73/83), näin kuuluvaksi:

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tuloista. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74)

puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita yhteensä enintään 25 000 markkaa lisättyä 2 000 markalla kutakin perheenjäsentä kohden, joka asuu yhteisessä taloudessa. Määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksista aiheutuneiden velkojen korkojen sekä indeksij- ja kurssitappioiden lisäksi muita korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita enintään 10 000 markkaa (poist.). Eritylisin nojalla verovapaan

omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot sekä indeksi- ja kurssitappiot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia. (*Poist.*)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1985

Kimmo Sasi
Pirjo Rusanen

Lauri Impiö
Pertti Salolainen

II

Hallituksen esitys noudattaa vanhaa linjaa, jonka mukaan myös muut kuin tulonhankintaan liittyvien velkojen korot vähennetään veronalaisesta tulosta. Tällöin näistä korkovähennyksistä suurimman hyödyn saavat suurituloisimmat. Asunnon hankinnassa ja asumistason parantamisessa suurimman hyödyn veron vähentymisenä saavat tällöin ne, jotka vähiten sitä tarvitsevat. Samalla hallitus toisaalta supistaa asumiseen sosiaalisin perustein ohjattavaa tukea. Hallitus lisäksi sisällyttää omavastuun korkovähennyksiin. Omavastuu kohtelee kaltoimmin pieni- ja keskitulaisia, joille hallituksen esittämä omavastuu muodostaa suhteellisesti suuremman osan korkomenoista kuin suurituloisille. Vuodeksi 1984 eduskunnan enemmistö suostui 400 markan omavastuuseen ja vuodeksi 1984 omavastuuta korotettiin vielä puolella eli 600 markkaan, minkä hallitus ja nyt myös valiokunnan enemmistö haluavat säilyttää myös ensi vuonna. SKDL:n eduskuntaryhmän mielestä omavastuut on hylättävä.

Olemme pitäneet tärkeänä, että vähennyksiä ryhdyttäisiin tekemään verosta eikä veronalaisesta tulosta. Tähänastinen vähennystapahan on suo-

nut suurimman hyödyn suurituloisille verotuksen progression käänteisvaikutuksen tähden. Olemmekin laatineet oman ehdotuksemme siitä tavasta, millä korkomenoja vähennettäisiin verosta valtionverotuksessa. Kunnallisverotuksessa vähennys tehtäisiin edelleenkin veronalaisesta tulosta. Voimaantulosäännöksessä olemme pyrkineet otamaan huomioon sen, että uuden menettelyn soveltaminen aikaisemman käytännön aikana hankittuihin lainoihin saattaisi olla kohtuutonta, kun lainoja hankkiessaan ihmiset ovat mitoitaneet lyhennys- ja koronmaksumahdollisuutensa voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

Hallituksen olisi tullut ehdottaa jo nyt muutosta korkovähennysjärjestelmään, mitä mm. ministeri Ahde lupaili SKDL:n asuntovälikysymyksen yhteydessä. Myös valiokunnan olisi tullut kyetä oma-aloitteisesti muuttamaan vähennysjärjestelmää sen jälkeen, kun hallitus osoittautui siinä kyvyttömäksi tai haluttomaksi.

Ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (73/83), näin kuuluvaksi:

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tulostaan vähentää elinkeinotoimintaan, maatilatalou-

den harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien

velkojen korot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tulosta. Verovelvollisella (poist.) on lisäksi valtionverotuksessa oikeus tuloverosta vähentää velkojen koroista 30 %, enintään kuitenkin 6 000 markkaa, milloin kyseessä ovat puolisot, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä tai milloin verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, muussa tapauksessa enintään kuitenkin 4 200 markkaa, jolloin vähennykseen saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen lisäksi muista koroista tehtävää vähennystä enintään 2 000 markkaa. Verovelvollisella on lisäksi kunnallisverotuksessa oikeus veronalaisista tuloistaan vähentää velkojen korkoja yhteensä enintään 20 000 markkaa, milloin kyseessä ovat puolisot, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, tai milloin verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, muussa ta-

pauksessa yhteensä enintään 14 000 markkaa, jolloin sanottuihin määriin saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen lisäksi muita korkoja enintään 7 000 markkaa. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia. Mitä edellä on säädetty koroista, koskee myös indeksi- ja kurssitappioita.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 ja sitä sovelletaan vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa kuitenkin siten, että verovelvollisen niin vaatiessa vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa sovelletaan 2 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (73/83), milloin korko aiheutuu velasta, josta velkakirja on allekirjoitettu tai velka muutoin otettu ennen 1 päivää tammikuuta 1986.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1985

Osmo Vepsäläinen

Ulla-Leena Alppi

Irma Rosnell

